

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 141/05-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., I., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., B., ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 4 ods. 2 a 3, čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu sp. zn. Pš 55/04 zo 14. decembra 2004 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Toš 3/05 z 20. januára 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. apríla 2005 doručená faxom sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho

základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 4 ods. 2 a 3, čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. Pš 55/04 zo 14. decembra 2004, ktorým bola predĺžená lehota trvania väzby sťažovateľa do 22. júna 2005, a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Toš 3/05 z 20. januára 2005. Sťažnosť bola doplnená predložením originálu doručeným ústavnému súdu 11. apríla 2004.

Zo sťažnosti vyplýva, že „Sťažovateľ bol na návrh prokurátora uznesením Okresného súdu v Trnave sp. zn. Tp 116/2004 zo dňa 18. 6. 2004 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v ust. § 67 ods. 1 písm. b) a c) Tr. por. v súvislosti s trestným stíhaním právne kvalifikovaným ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. a pre trestný čin skrátania dane a poistného podľa § 148 ods. 1, 5 Tr. zák. Krajský súd v Trnave ponechal sťažovateľa vo väzbe z dôvodu § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. s tým, že zrušil väzobný dôvod kolúzne väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por.

Nakoľko v danej väzobnej veci skončila šesťmesačná lehota prípravného konania, podal prokurátor Úradu Špeciálneho prokurátora Generálnej prokuratúry SR v zmysle ust. § 71 ods. 1 a 4 Tr. por. návrh na predĺženie lehoty trvania väzby. O návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby rozhodoval Krajský súd v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu, ktorý uznesením sp. zn. Pš 55/04 zo dňa 14. 12. 2004 (zo dňa 12. 10. 2004) návrhu prokurátora vyhovel a predĺžil lehotu trvania väzby do 15. júna 2005. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť dňa 20. 12. 2004. O sťažnosti rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý sťažnosť uznesením sp. zn. 1 Toš 3/05 zo dňa 20. 1. 2005 zamietol. Zamietajúce uznesenie Najvyššieho súdu SR bolo doručené obhajcovi dňa 7. 2. 2005. Týmto dňom začala plynúť lehota na podanie ústavnej sťažnosti“.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že po tom, ako prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokuratúra“) podal 19. novembra 2004 návrh na predĺženie lehoty trvania jeho väzby krajskému súdu, „... obhajca sťažovateľa požiadal súd a prokuratúru o doručenie tohto návrhu, aby sa mohol k nemu vyjadriť ešte pred rozhodnutím súdu. Súd ani prokurátor tejto žiadosti nevyhovel a o návrhu prokurátora na predĺženie trvania väzby rozhodol na neverejnom zasadnutí dňa 14. 12. 2004, teda v neprítomnosti sťažovateľa a bez toho, aby sa mohol pred všeobecným súdom osobne vyjadriť“.

Na základe uvedeného sťažovateľ považuje za nepochybné, že v priebehu konania o predĺžení lehoty trvania jeho väzby nemohol uviesť argumentáciu, ktorá by sa vzťahovala na dôvody väzby, a svoje výhrady k nim mohol uplatniť iba v rámci svojej sťažnosti podanej proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Takýto postup všeobecného súdu je podľa sťažovateľa porušením princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (voči prokuratúre bol znevýhodnený) ako súčasť práva na spravodlivý súdny proces. Aj keď Trestný poriadok umožňuje, aby sa o návrhu prokurátora o predĺžení lehoty trvania väzby rozhodovalo na neverejnom zasadnutí, sťažovateľ zastáva názor, že «... vzhľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva mal súd zvoliť formu verejného zasadnutia, ktorou by urobil zadosť požiadavkám kladeným dohovorom. Táto požiadavka plynie z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, záväzne vykladajúceho ustanovenia Dohovoru, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR aplikačnú prednosť pred ustanoveniami „bežných“ zákonov».

Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd rozhodoval 14. decembra 2004 „... o návrhu prokurátora o predĺžení lehoty trvania väzby obvineného J. K. i napriek tomu, že k návrhu prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky nebol pripojený doposiaľ získaný celý spisový materiál, teda originál trestného spisu, čo nezodpovedá zákonu“.

V nadväznosti na to sťažovateľ vyčítal krajskému súdu aj to, že svoje uznesenie sp. zn. Pš 55/04 zo 14. decembra 2004 odôvodnil doslovným odpísaním odôvodnenia uznesenia tohto súdu z 21. októbra 2004, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa na prepustenie z väzby na slobodu, a preto ho považuje za nepreskúmateľné. Uvedené skutočnosti neušli ani pozornosti najvyššieho súdu, ktorý *«... ako odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia zo dňa 20. 1. 2005 síce uviedol, že „Krajský súd v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu pri odôvodnení uznesenia postupoval v rozpore s ust. § 134 ods. 2 Tr. por., keďže svoje závery založil na argumentácii, ktorá bola použitá pri iných, resp. predchádzajúcich rozhodnutiach, o čom bezpochyby svedčí aj dátum vyhotovenia tohto návrhu špeciálneho prokurátora (12. 10. 2004 – 19. 11. 2004) a napokon aj samotná argumentácia, ktorá je postavená na okolnostiach, ktoré sa vzťahujú na iné dôvody väzby“, ale i napriek tomuto zisteniu napadnuté nepreskúmateľné uznesenie nezrušil a sťažnosť obvineného zamietol. Odvolací súd v podstate nereagoval na obsiahle námietky vznesené sťažovateľom v sťažnostnom konaní, a tak k nim vlastne zaujal žiadny postoj»*.

Vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ poukazuje na protirečivosť jeho odôvodnenia, keď v ňom na jednej strane konštatuje, že prepustením obvinených na slobodu by mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, keďže dôvody väzby u všetkých obvinených naďalej trvajú v nezmennom rozsahu, čo sa však na druhej strane nezhoduje s tým, že najvyšší súd ešte pred týmto rozhodnutím prepustil jedného z obvinených (R. K.) z väzby na slobodu. Takéto zdôvodnenie nemožno akceptovať aj z toho dôvodu, že práve z väzby na slobodu prepustený obvinený mal podľa tvrdenia orgánov činných v trestnom konaní riadiť zločineckú skupinu spolu s ďalšími obvinenými osobami a zabezpečovať medzi nimi vzájomný styk a prepojenie. Podľa sťažovateľa ide preto o diskriminačné rozhodnutie súdu, ktoré porušuje rovnosť občanov a privilégium jednotlivca. Sťažovateľ pokladá za nesporné, že v danej veci nebola dodržaná požiadavka poskytnutia rovnakých práv za rovnakých podmienok bez neodôvodnených rozdielov. Za daného stavu veci sa napadnuté uznesenie javí ako

neurčité, rozporuplné a dôvody v ňom uvedené len ako formálne bez argumentov, ktoré by uvádzali konkrétne skutočnosti odôvodňujúce dôvody ďalšieho trvania väzby.

Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti vyslovuje názor, „... že v predmetnej väzobnej veci súdy rozhodovali o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby neprimerane dlho a nebolo rešpektované sťažovateľovo právo urýchlene obdržať rozhodnutie o zákonnosti predĺženia lehoty trvania väzby. Konanie týkajúce sa rozhodovania o návrhu prokurátora o predĺžení lehoty trvania väzby prebiehalo približne tri mesiace. Prokurátor Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR podal návrh predĺženia lehoty trvania väzby bez trestného spisu na Krajský súd v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu dňa 19. 11. 2004. Krajský súd rozhodoval o návrhu bez preštudovania trestného spisu dňa 14. 12. 2004. Uznesenie bolo obhajcovi doručené dňa 16. 12. 2004. Najvyšší súd SR o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu rozhodol 20. 1. 2005 uznesením, ktoré však bolo obhajcovi doručené dňa 7. 2. 2005, teda po 18 dňoch od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR“. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že konanie v danej veci nebolo vedené urýchlene, ako to požaduje čl. 5 ods. 4 dohovoru.

S poukazom na uvedené skutočnosti sa sťažovateľ domnieva, že napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru, a navrhuje, aby ústavný súd predmetné rozhodnutia zrušil.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Podľa sťažovateľa je lehota na podanie jeho sťažnosti zachovaná, čo tvrdí poukazujúc na to, že zamietajúce uznesenie najvyššieho súdu bolo doručené jeho obhajcovi 7. februára 2005, a začiatok plynutia lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu počíta od uvedeného dátumu.

Z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 7. apríla 2005, doplnenej predložením originálu doručeným ústavnému súdu 11. apríla 2005, z jej príloh a zo súvisiaceho spisu krajského súdu sp. zn. Pš 55/04 ústavný súd zistil, že napadnutým uznesením krajského súdu bola podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku predĺžená lehota trvania väzby u sťažovateľa a ďalších troch spoluobvinených do 15. júna 2005. Proti tomuto uzneseniu

krajského súdu podal sťažovateľ 22. decembra 2004 prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť, ktorou sa domáhal, „aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil v celom rozsahu a rozhodol o prepustení obvineného J. K. z väzby na slobodu“.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa a ďalších štyroch obvinených na neverejnom zasadnutí konanom 20. januára 2005 uznesením sp. zn. 1 Toš 3/05, ktorým podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tieto sťažnosti zamietol.

V zmysle ustanovenia § 140 ods. 1 písm. b) cc) Trestného poriadku uznesenie je právoplatné a vykonateľné, ak podaná sťažnosť bola zamietnutá.

Uznesenie krajského súdu sp. zn. Pš 55/04 zo 14. decembra 2004 v spojení s uznesením najvyššieho súdu nadobudlo v zmysle citovaného ustanovenia Trestného poriadku právoplatnosť 20. januára 2005.

V kontexte uvedeného bolo preto potrebné, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti smerujúcej proti označeným uzneseniam určil, odkedy začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a z Trestného poriadku, ktorý upravuje právoplatnosť rozhodnutí v trestnom konaní, resp. postupy trestných súdov vo väzobnej agende (konanie neverejných zasadnutí). Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemôže ľubovoľne posudzovať začiatok plynutia týchto lehôt a posúvať ich v závislosti od faktických úkonov súdov v trestnom konaní (napr. IV. ÚS 372/04).

Z týchto dôvodov nie je možné prijať názor sťažovateľa, že lehotu na podanie sťažnosti počítal od doručenia druhostupňového rozhodnutia, pretože takéto počítanie lehoty by sa uplatnilo len vtedy, ak by namietané uznesenia nadobudli právoplatnosť dňom

doručenia rozhodnutia o poslednom opravnom prostriedku, ale v danom prípade tomu tak nie je.

Sťažovateľovi bolo označené uznesenie najvyššieho súdu doručené prostredníctvom jeho obhajcu 7. februára 2005. Sťažovateľ kvalifikovane zastúpený advokátom od uvedeného dátumu vedel, že napadnuté uznesenia nadobudli právoplatnosť 20. januára 2005, a súčasne od tejto doby poznal aj argumentáciu, ktorou krajský súd a najvyšší súd odôvodnili svoje uznesenia.

Na základe ustálenej praxe ústavný súd považuje lehotu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde za lehotu procesnoprávnú. Posledným dňom, keď sťažovateľ mohol podať sťažnosť proti uvedeným rozhodnutiam, bol preto 21. marec 2004, avšak sťažovateľ svoju sťažnosť ústavnému súdu doručil až 7. apríla 2005, teda zjavne po zákonom ustanovenej lehote.

Prihliadajúc na kogentnú lehotu, v ktorej je nutné podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd zistil, že sťažnosť bola v danom prípade podaná oneskorene. Ústavný súd v spojitosti s tým poznamenáva, že sťažovateľ mal od 7. februára 2005 (deň doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Toš 3/05) k dispozícii dostatočný čas na to, aby dodržal zákonom ustanovenú dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti počítanú od právoplatnosti rozhodnutia.

Poukazujúc na uvedené závery o oneskorenosti podania sťažnosti rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že ju z toho dôvodu odmietol bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou v nej uvedených námietok.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2005